



ЈУ ЗАВОД ЗА СОЦИЈАЛНИ ДЕЈНОСТИ – СКОПЈЕ

# Како детето на разведени родители може да има среќно и безгрижно детство

*Скопје, август 2020 година*



Детето има право да живее среќно и безгрижно детство. Благо- состојбата и среќата на вашето дете зависи единствено од вас како родители и вашата одлука како во иднина ќе продолжите да функционираат како родители. Кога вашето дете ќе разбере и прифати дека разводот не е поврзан со вашата љубов кон него и разводот се случил бидејќи мама и тато не можат да живеат заедно, детето почнува да прилагодува на новите околности. Во ваква ситуација одговорните родители и родителите кои го сакаат своето дете го избираат патот кој го гарантира најдобриот интерес на детето. Но, постојат и ситуации кои можат дополнително да го повредат детето и да му нанесат трајни последици.

**ВАШЕТО ДЕТЕ НЕ Е ПРЕНЕСУВАЧ НА ПОРАКИ**

**ВАШЕТО ДЕТЕ НЕ Е „КУРИРОТ/ ПОШТАР“  
НА МАМА ИЛИ ТАТО.**

Вашето дете не го сака чувството кога мора да биде пренесувач на пораки помеѓу вас – неговите родители, а особено кога се работи за пораки на обвинување на другиот родител. Вашето дете сака мама и тато да разговараат пристојно, без тоа да чувствува притисок и страв дека ќе каже нешто што ќе ја влоши целата ситуација. Вие како родители треба и мора да преземете одговорност, меѓусебно директно да разговарате, особено за теми кои се од интерес за вашето дете. Немојте да праќате пораки наменети на вашиот поранешен партнер преку „курир“, т.е. вашето дете, само затоа што вам ви е мачно, непријатно или чудно да разговарате меѓусебно, заради нерасчистени прашања или проблеми во бракот. Ваквото однесување – ставајќи го детето во улога на „курир“ е лош пример за него. Со ова детето учи дека проблемите се решаваат со избегнување на директна комуникација, цивилизиран разговор, како и тоа дека за пренесување на чувства, емоции може да се искористи/злоупотреби некој друг.

Вие како поранешни партнери, но сеуште заеднички родители требате и морате да директно меѓусебно да разговарате, особено за работи кои вас ве поврзуваат како родители, а тоа е одгледувањето, воспитувањето, образованието и здравјето на детето.

**НЕ ЗБОРУВАЈТЕ ЛОШО ЗА ДРУГИОТ РОДИТЕЛ –**

**НИТУ МАМА, НИТУ ТАТО НЕ СЕ „ЦРНА ОВЦА“**

Вашето дете не сака да слуша критики за своите родители, особено кога тие се кажани од устата на неговите сакани родители. Кога вашето дете слуша негативни работи за другиот родител, всушност слуша лоши работи за едната половина од себе. Сето ова влијае на сигурноста и самодовербата на вашето дете, тоа станува несигурно и ја губи самодовербата, самопочитта. Доколку не можете да пронајдете барем некои добри зборови за поранешниот партнер, најдобро е да не зборувате ништо. Следниве и слични изјави не се пријатни за вашето дете, тоа не сака да слуша дека: „Ист/а си како мајка ти/татко ти, тврдоглав/а и нервозен/на“; „Ако татко ти/мајка ти го/ја интересира како сме, не би однесувал/ла вака“.... „Да те сакаше татко ти/мајка ти на време ќе пратеше пари“; Исто како татко ти/мајка ти и ти еден ден ќе си заминеш и ќе ме оставиш“.

Ваквите и слични изјави кај вашето дете предизвикуваат страв, несигурност, непријатност, нелагодност и нервоза.



**ИСПРАШУВАЊЕ НА ДЕТЕТО ЗА ДРУГИОТ РОДИТЕЛ -**  
**ВАШЕТО ДЕТЕ НЕ Е „ДЕЖУРЕН ИНФОРМАТОР“.**

Не го користете вашето дете као инструмент преку кој ќе добивате информации за случувањата во домот на вашиот поранешен партнер. Кога вашето дете ќе зборува со вас за настаните и времето поминато со другиот родител, бидете внимателен, заинтересиран и љубезен слушател, а ироничните коментари/прашања задржете ги за себе.

**ВКЛУЧУВАЊЕ НА ДЕТЕТО ВО БАРАЊАТА ЗА**  
**АЛИМЕНТАЦИЈА –**  
**ВАШЕТО ДЕТЕ НЕ Е СРЕДСТВО ЗА НАПЛАТА НА**  
**СМЕТКИ, ХРАНА, ОБЛЕКА, ШКОЛУВАЊЕ И . . .**

Не го инволвирајте вашето дете во прашања поврзани со алиментацијата/издршка. Иако плаќањето на издршката е еден од најчестите и најголеми проблеми, сепак прашањата поврзани со финансиската поддршка и издржувањето на детето требате и морате да ги држите понастрана од детето. Доколку се расправате пред детето со поранешниот партнер кој е задолжен за алиментација/издршка, тогаш кај детето ќе развиете чувство на вина дека е одговорно за лошите односи, караници, нетрпеливост и за сите проблеми помеѓу мама и тато.

## ЗАВЗЕМАЊЕ СТРАНА –

**НЕ ГО СТАВАЈТЕ ВАШЕТО ДЕТЕ НА ВЕЧНАТА  
КЛАЦКАЛКА „МАМА ИЛИ ТАТО ?! ТАТО ИЛИ  
МАМА ?!“**

Вашето дете еднакво ве сака вас двајцата - и мама и тато. Не барајте од него да бира страна за одредени прашања, тоа предизвикува преголем стрес кај детето, кој не може да го надмине и негативно се одразува на општата состојба и стабилност на вашето дете. Завземањето страна и приклонување кон еден од родителите, кај вашето дете предизвикува чувство на вина, нелојалност и грижа на совест, кои влијаат на севкупното детско живеење и негативно се одразуваат на концентрацијата, учењето, чувствата, однесувањето, комуникацијата, дружењето и. . .

Често прашувате: „Со кого сакаш да живееш? Со мама или со тато?“ „Ако каже со тато, тогаш се чувствува дека е нелојно и ја изневерило мама; доколку каже мама тогаш се чувствува дека е нелојално и го изневерил тато. Во вакви ситуации детето секогаш ја избира страната на оној родител кој во моментот го прашува. Многу мудро, нели? Доколку вие како родител очекувате детето да застане на ваша страна, а да го отфрли другиот родител вие му наметнувате огромен товар на детето, наместо да го поштедите и заштитите од одлуки/одговорности кои Вие како родители треба взаемно да ги договарате и превземе.



**ЗАНЕМАРУВАЊЕ НА КОНТАКТИТЕ  
СО ДРУГИОТ РОДИТЕЛ –**

***„ШТОМ ТЕ ОСТАВИ МАЈКА ТИ/ТАТКО ТИ,  
ЗНАЧИ НЕ ТЕ САКА“***



Најдобриот интерес на секое дете, без разлика дали живее или не живее со двајцата родители, е да остварува и да контактира и со едниот и со другиот родител.

Овозможувајте му на вашето дете да остварува и одржува контакти со родителот со кого не живее. Одговорниот родител и родителот кој го сака своето дете, ја разбира неговата желба и потреба да остварува контакти со другиот родител со кој не живее.

Детето кое има редовни контакти со другиот родител нема чувство на отфрленост, несаканост и подобро е прилагодено во средината.

Кога детето после разводот не остварува контакти со другиот родител, ни се чини дека се избегнати сите можни проблеми и напнатости. Во тој случај и кога детето не поставува прашања и не го бара другиот родител, тоа не значи дека престанал да го сака и го заборавил другиот родител. Всушност, значи дека детето научува да не поставува прашања за кои родителот со кого живее не сака ниту да се спомне, ниту да ги слушне.

Доколку Вие како родител ги поттикнувате и поддржувате контактите на вашето дете со другиот родител, тоа значи дека го сакате вашето дете и со тоа му овозможувате на детето во текот на својот развој да се идентификува со двата родители. Доколку Вие како родител ги разбирате потребите на вашето



дете и доколку адекватно реагираше тогаш и двајцата без разлика каде живее детето може успешно да ги остваруваат родителските улоги. Несомнен е фактот дека и Вие како родител учествувате во целокупната грижа за детето (растење, одгледување, воспитување, учење и грижа). Престојот на детето кај другиот родител не претставува само игра и дружење на детето со родителот туку осигурување на време за учење и помош во извршување на сите школки активности со детето.



## КОМУНИКАЦИЈАТА ПОМЕЃУ РОДИТЕЛИТЕ –

**„СЕГА ЌЕ ТИ ПОКАЖАМ КОЈ Е ГЛАВЕН  
И ЌЕ ТИ НАПЛАТАМ ЗА СЕ.“**

Не заборавајте дека по разводот, иако сте разделени и не живеете веќе со поранешниот партнер и со вашето дете, сепак вие не престанувате да бидете родители. Вие како родители требате и морате взаемно да соработувате, да се поддржувате и да си помагате во родителството, како и во реализација на животните и развојни потреби на вашето дете. Ова, особено е потребно при разрешување на критични моменти, ситуации и проблеми врзани со детето, бидејќи никој подобро, од вас како родители, не го познава вашето дете.

И во ситуации кога како родители не се сложувате за некои прашања врзани за вашето дете, потребно е и морате пред детето да одржите взаемна културна и пристојна комуникација. Кога сте во присуство на вашето дете, секогаш со Вашиот поранешен партнер воздржете се од непријатни моменти и ситуации, контролирајте го вашето однесување и вашата комуникација, без оглед на чувствата и ставовите кои ги имате еден за друг. Запомнете, вие комуницирате и соработувате како родители заради потребите на вашето дете, не заради разрешување на, нерасчистени прашања или проблеми со бившиот партнер.

## ДОГОВОР ЗА ТЕРМИНИТЕ

**„НЕ ЗНАМ, ЌЕ ВИДИМЕ, ЌЕ СЕ ДОГОВОРИМЕ.  
ИЛИ САБОТА, ИЛИ НЕДЕЛА, ИЛИ...“**

Вие сè уште сте родители и за термините кога/како ќе остварувате контакти со вашето дете, секогаш договорот се со другиот родител. Секогаш земете ги во предвид формалните и неформални обврски/потреби на детето (градинка/училиште; спорт/рекреација; одмори/патувања; другарување/забава итн.), како и неговата општа или специфична здравствена состојба.

Состојбата, обврските и потребите на детето не смеете да ги користете како причина заради ограничување и оневозможување на контактите на вашиот поранешен партнер со вашето дете. Запомнете, на вашето дете еднакво му се потребни обата родитела, тоа и двајцата подеднакво ве сака.

Термини секогаш требаат и мораат однапред да бидат договорени, во договорите секогаш водете се од најдобриот интерес за вашето дете, а за договорите и за нивното времетраење секогаш информирајте го детето. Како родители морате да бидете доследни во спроведувањето и реализацијата на вашите договори. Непочитување на договорите, во делот на термините на доаѓање или враќање на детето, би значело не само непочитување на времето на детето, туку и непочитување на самото дете, што кај вашето дете предизвикува несигурност, разочарување и раѓа чувство на несаканост и отфрленост.

# ЗАПОМНЕТЕ :

**„СО РАЗВОДОТ ЗАВРШУВА БРАКОТ  
И БРАЧНАТА ЗАЕДНИЦА,  
НО РОДИТЕЛСТВОТО НЕ !“**

## **НЕ ЗАБОРАВАЈТЕ :**

**„ВИЕ ЦЕЛИОТ СВОЈ ЖИВОТ, ЌЕ БИДЕТЕ И  
ЌЕ ОСТАНЕТЕ РОДИТЕЛИ НА ВАШЕТО ДЕТЕ !“**

*Кога сте во дилема, Ве мачат прашања  
за кои немате или не го знаете одго-  
ворот, Ви требаат информации, како и  
совет / поддршка околу родителството,  
секогаш можете да се обратите до Цен-  
тарот за социјална работа кој е  
надлежен за вашето место на живеење.*

Текстот е подготвен од стручни работници во ЈУ Завод за социјални дејности - Скопје С. П. Мишевска, психолог, м-р. Б. Симоновска, педагог и С. Кипровска, дипл. правник.



**Македонско здружение на млади правници**

Брошурата е поддржана од  
Македонското здружение на млади правници